

Een framboos die mooi is in januari

natuurdagboek 14 januari 2016

W e wandelen een ronde, nee een rechthoek om de visvijver van Sas-senhein in Haren. Er dobberen eenden, futen en kokmeeuwen. Die vliegen op en storten zich op iets wat van de oever het water opgeworpen wordt. Dat doet een visser. We vragen hem waarop hij vist. Op karpers. Die lokt hij met een soort gehaktballetjes waar karpers gek op zijn. Hij zwiëpt ze het water op met zo'n slinger waar baasjes de bal van hun hond mee lanceren. In de slinger van de visser past geen tennisbal, maar een pingpongbal, het formaat van de visvoerballetjes. Als een bezetene gooit hij de balletjes, de een na de ander. Er verwijderen zich cirkelvormige golfjes door het water. Op vele visballetjes stort zich een kokmeeuw. "Ik voer vooral de meeuwen", moppert de visser. We vervolgen onze wandeling,

vergezeld van een zwerm twitrende staartmezen. Koddige bolletjes met lange staarten. Ze halen ons in, hippend van tak naar tak, van kruin naar kruin. Eén landt in een drie meter hoog boompje. Dat boompje heeft kale, donkerbruine takken en een bloem. Het is een roze bloem, van drie centimeter, met een groen hart. Zou het een prunus zijn? Een pruim, appel of peer? In mijn appelboom hangt nog steeds één appel uit de herfst. Dat een appel nu al een bloem zou hebben! Ik zet een foto van de bloem op waarneming.nl en hoor dat het een prachtframboos is. Prachtframbozen vormen framboosachtige vruchten en worden daarom wel geteeld. Ze zijn verwilderd en worden ook wel eens aangeplant. Ze horen van maart tot mei te bloeien. Oorspronkelijk komen ze uit Noord-Amerika, waar ze zalm-bessen heten, omdat ze vaak bij zalm worden gegeten.

KOOS DIJKSTERHUIS

Winterse bloesem aan de visvijver. FOTO KOOS DIJKSTERHUIS

Splijt het weer de Nationale Tuinvogeltelling?

Nog een half uurtje vrij komend weekend? Vogelbescherming organiseert zaterdag en zondag weer de Nationale Tuinvogeltelling. Meedoen is simpel: dertig minuten lang moeten de vogels die zich in de tuin ophouden worden genoteerd en de resultaten gemeld op www.tuinvogeltelling.nl. Moeite met het uit elkaar houden van mus en heggemus? Met de gratis app Tuinvogels is dat heel

eenvoudig. Op de website www.tuinvogeltelling.nl staat ook een overzicht van de meest voorkomende vogels mét tips om ze te onderscheiden.

De grote vraag dit jaar is in hoeverre het warme winterweer van de afgelopen weken ook dit keer terug te zien is in de resultaten. De laatste weken waren de verschillen tussen Noord-Nederland (ijzel, vorst) en de rest van Nederland (zacht, wisselvallig) uitzonderlijk. Vogelbescherming verwacht die scheiding terug te zien in de Tuinvogeltelling: meer waarnemingen van bijvoorbeeld vink en grote bonte specht in Noord-Nederland en minder van deze soorten in de rest van Nederland. Of komt er komend weekend toch nog vorst en sneeuw en is daardoor zelfs de sperwer in de tuin te zien?

De top-3 bestond vorig jaar uit huis-mus, koolmees en merel. Door het zachte weer werden er toen relatief veel roodborsten, winterkoninkjes en ijsvogels gezien. Bij kouder weer overleven minder vogels van deze soorten.

Ondanks het warmere weer in 2015 werd er in 1 op de 8 tuinen een grote bonte specht gezien; een soort die bij kouder weer vanuit de bossen naar de tuinen trekt op zoek naar 'makkelijk' voedsel. (TROUW)

Grote bonte specht, een mannetje

Tot voor enkele jaren telde de Hoeksche Waard 21 meetpunten voor de controle op bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater. Nu zijn het er nog zes. Kwaliteitsbewaking nieuwe stijl.

TEKST Joop Bouma

Lokatie van het voormalige meetpunt naar de waterkwaliteit ten oosten van Klaaswaal. FOTO ARIE KIEVIT

Gif uit de sloot

H et waren geen geringe overschrijdingen, daar in die sloot langs de Kreupeleweg, net buiten Klaaswaal in de Hoeksche Waard. Waterschap Hollandse Delta registreerde er sinds 2005 overschrijdingen van het bestrijdingsmiddel imidacloprid. In 2005 was de concentratie van dit insecticide – een van de neonicotinoïden – 44 keer hoger dan toegestaan, en in 2010 nog altijd 23 keer.

Imidacloprid bestrijdt volgens recente onderzoeken niet alleen plaagdieren in landbouwgewassen, maar doodt ook veel andere insecten (bijen, hommels, libellen, zweefvliegen). Die sterfte leidt volgens wetenschappers tot een grote teruggang in het aantal weidevogels die van insecten leven. "De laatste jaren is het doodstil hier in polder", zegt een vogelaar.

Op andere plaatsen in het agrarische gebied was de vervuiling door het gif nog ernstiger: bij Puttershoek werd in 2007 bij een meetpunt van het waterschap een overschrijding gemeten die 269 keer hoger lag dan toegestaan. En bij Numansdorp werd in 2006 op een meetpunt een concentratie gevonden die 420 keer groter was dan het maximale risico-niveau. De meetpunten bij Klaaswaal, Puttershoek en Numansdorp bestaan niet meer. Opgeheven.

Van de 21 meetpunten voor bestrijdingsmiddelen die de Hoeksche Waard in 2011 nog had, zijn er in 2016 nog zes over. Toch zegt het waterschap Hollandse Delta dat ook met minder meetpunten de waterkwaliteit doelmatig in de gaten kan worden gehouden.

Sinds 2014 is als uitvloeisel van de derde Nota duurzame gewasbescherming een landelijk meetnet voor bestrijdingsmiddelen opgezet. Op 96 vaste locaties in de beheersgebieden van de 22 waterschappen worden nu de concentraties van bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater gemeten.

Voor de Hoeksche Waard betekende dit de opheffing van vijftien meetpunten. In het hele gebied van Hollandse Delta is het aantal meetpunten voor bestrijdingsmiddelen inmiddels fors verminderd: van 85 in 2012 tot 25 nu. "Door mee te doen in het landelijke meetnet kan het waterschap meer invloed uitoefenen dan met een eigen, kostbaar meetnet", stelt woordvoerder Meindert Kappe.

De opsporing van bestrijdingsmiddelen in sloten, rivieren, vaarten en meren is duur. Naast imidacloprid controleert het waterschap op nog 126 andere stoffen. Het beheersgebied is bovendien rijk aan water, het bestrijkt Voorne-Putten, Rozenburg, Goeree-Overflakkee tot IJsselmonde, de Hoeksche Waard en het Eiland van Dordrecht. In het hele gebied wordt op 457 plaatsen de waterkwaliteit met een standaardpakket aan parameters gemonitord. Nu er een landelijk net is voor de kostbare metingen van bestrijdingsmiddelen, kan het onderzoeksgeld voor die stoffen doelmatiger worden ingezet, zegt Hollandse Delta.

Toxicoloog Henk Tennekes vindt de teruggang van het aantal meetpunten voor bestrijdingsmiddelen in de Hoeksche Waard zorgwekkend. "Door het aantal meetpunten te reduceren, raakt het waterschap de greep op de situatie kwijt."

Tennekes doet al jaren onderzoek naar de effecten van bestrijdingsmiddelen op dieren. Hij

'De laatste jaren is het doodstil hier in polder'